

Brandende vragen in bestaande bouw

Brandveiligheid is hot. De toegenomen aandacht voor brandveiligheid maakt dat er meer achterstanden in bestaande bouw aan het licht komen. Immers: als je beter kijkt, zie je meer. Waar komen die achterstanden vandaan? Wie is er verantwoordelijk voor? En wat zegt het nieuwe bouwbesluit over brandveiligheid in bestaande bouw? David den Boer, brandveiligheidsadviseur bij Peutz: 'De sleutel voor brandveilig bouwen ligt niet in de wet- en regelgeving, maar bij de mensen die de gebouwen gebruiken en beheren.'

Trendwatchers zijn het erover eens: we leven in een risicomaatschappij. Dankzij de toegenomen welvaart hebben we meer tijd, geld en ruimte om ons druk te maken. Over mogelijke risico's, bijvoorbeeld. David den Boer: 'We willen ons leven en onze toekomst in eigen hand hebben. Onzekerheden uitsluiten, risico's vermijden. Brand past met geen mogelijkheid in ons ideale toekomstplaatje. Ik denk dat daar een belangrijke oorzaak ligt voor de toegenomen aandacht voor brandveiligheid.'

'Daarbij hebben we de afgelopen jaren natuurlijk ook een aantal incidenten gehad. Denk bijvoorbeeld aan de brand in café Het Hemeltje in Volendam, de vuurwerkramp in Enschede en de Schipholbrand. Die beelden staan nog op ieders netvlies. Na zulke incidenten zoekt de maatschappij een zondebok. De brandweer en de gemeenten rukken dan massaal uit om controles uit te voeren. De rijksoverheid heeft ook haar hele eigen vastgoedvoorraad laten controleren. Een enorme operatie, want je praat dan over honderdduizenden vierkante meters.' Dit soort controles blijken op den duur vaak ook incidenteel – niet structureel. De afgelopen kabinetperiodes kenmerken zich juist weer door een sterk afgenomen overheidsbemoeienis.

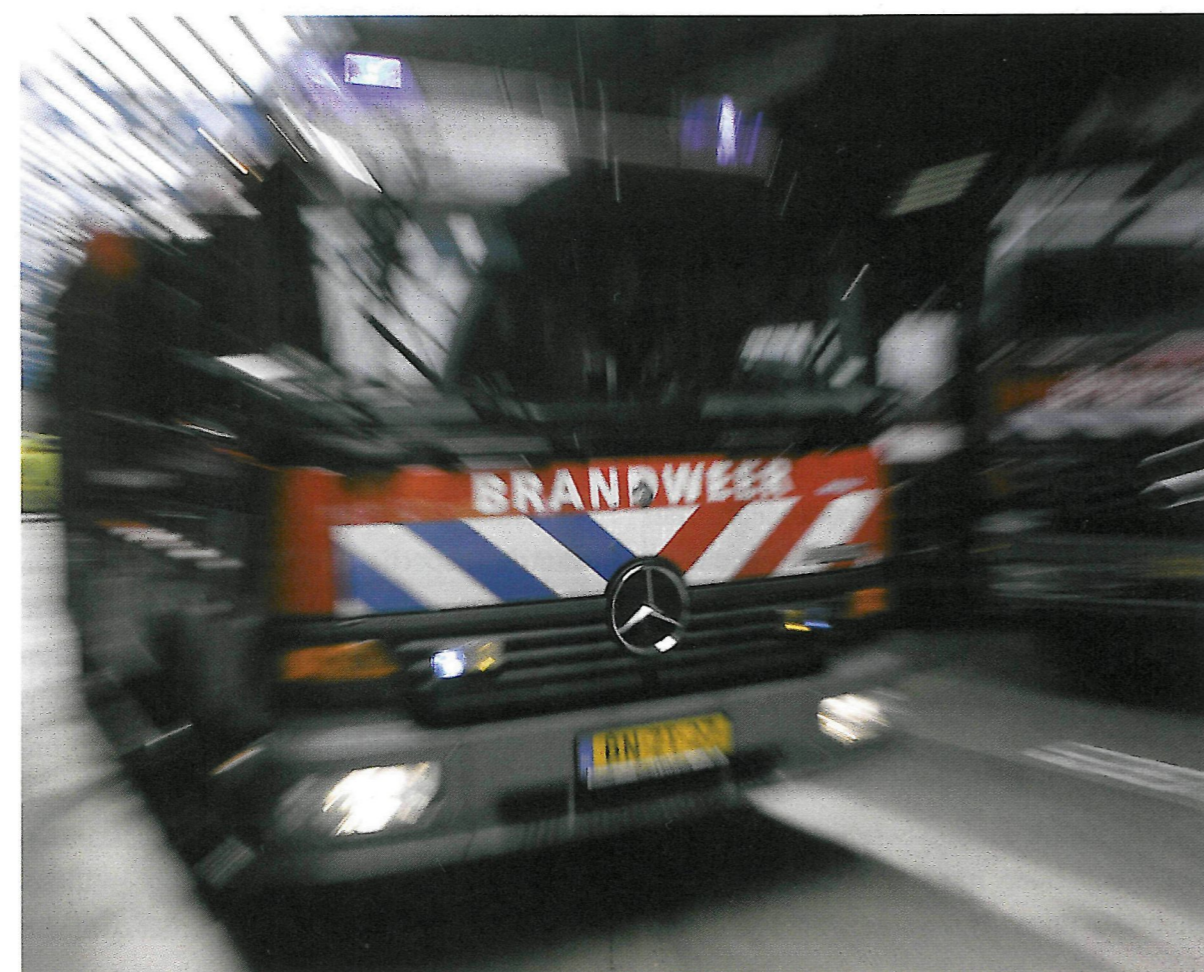
Regelgeving

De regelgeving rondom brandveiligheid is de afgelopen decennia sterk veranderd. Voor 1992 golden er vooral lokale verordeningen rondom brandveiligheid. Na 1992 kwam er al meer eenduidigheid, in een eerste bouwbesluit met specifieke eisen voor

kantoren en woningen. 'Met de komst van de bouwbesluiten veranderde de rol van de overheden. In de tijden van lokale verordeningen, hadden gemeenten en brandweer nog een adviserende rol. Daar waar nodig gingen ze zelf mee aan de tekentafel zitten om plannen aan te passen. Tegenwoordig toetsen de overheden alleen nog maar. Een goede zaak, vind ik. Het maakt de verantwoordelijkheden en rollen helder. Bovendien werkt het beter als degene die bouwplannen toetst niet bij het ontwerp betrokken is geweest', aldus Den Boer.

Sinds 2003 geldt een bouwbesluit waarin

■ Brandtest aan een beglaasde wandconstructie in het brandlaboratorium van Peutz.

eisen staan beschreven voor alle gebouwfuncties. Den Boer: 'De ontwikkeling in de wet- en regelgeving is een afspiegeling van de toegenomen aandacht voor brandveiligheid. De eisen zijn strenger, specifiek en ook uniformer geworden. Er zijn geen verschillen meer tussen gemeentes. Maar er zijn natuurlijk nog wel heel veel gebouwen van vóór 1992. Gebouwen waar veel mensen samenkomen, zoals ziekenhuizen en scholen. In die gebouwen vinden we – met de kennis en regelgeving van nu – vaak dingen die anders moeten. Vooral bij verbouwingen komen we rare oplossingen tegen. Dat komt ook doordat de oorspronkelijke uitgangspunten voor brandveiligheid in gebouwen naar de achtergrond verdwijnen. Zo kan het voorkomen dat er deuren en kozijnen geplaatst worden in brandscheidingswanden zonder de brandwerendheid te

handhaven. Of dat er bepaalde ongelukkige aansluitingen of doorvoeren gemaakt worden. Daarvan zijn er voorbeelden te over.'

Bestaande bouw

De wet onderscheidt twee niveaus in brandveiligheidseisen: één voor bestaande bouw en één voor nieuwbouw. 'Tot voor kort kon je – bij een verbouwing – onthefingen aanvragen', vertelt Den Boer. 'Dat was een risicofactor in het bouwproces.' Aan die onzekerheid komt met het nieuwe bouwbesluit een eind. Daarin is namelijk opgenomen dat je altijd ontheffing krijgt tot het veiligheidsniveau dat gold bij de oorspronkelijke bouw. Een goed besluit, vindt Den Boer. 'De rechtszekerheid neemt toe, en bouwprocessen worden er stabiel van. Iedereen weet meteen waar hij aan toe is.' Onlangs organiseerde Peutz een seminar met facilitair beheerders van gebouwen. Daar bleek eens te meer hoe belangrijk het is dat beheerders meer kennis krijgen van brandveiligheid. Den Boer: 'Bij grootschalige verbouwingen wordt er meestal wel externe expertise ingeschakeld, maar bij

alleen de regels opvolgen en aanvullende maatregelen moeten nemen. Dat zal Vodafone inmiddels vast en zeker onderschrijven. Na een relatief kleine brand lagen ze er een paar dagen uit. Dat kan natuurlijk

'Vooral bij verbouwingen komen we rare oplossingen tegen.'

kleinere ingrepen is dat vaak niet zo. Denk bijvoorbeeld aan ziekenhuizen. Daar zijn ze eigenlijk continu aan het verbouwen: een doorvoerkje hier, een aanpassinkje daar. Dan is het heel belangrijk dat de beheerder weet wat hij doet en de brandveiligheid in het oog houdt. Wij werken graag mee om de kennis bij beheerders te laten groeien. Daarom ontwikkelen we momenteel een opleidingsprogramma, speciaal voor facilitair beheerders.'

Verder kijken dan regels

Den Boer besluit: 'Het belangrijkste is dat mensen beseffen dat gebruikers en eigenaren van gebouwen zélf verantwoordelijk zijn voor de brandveiligheid. De wet- en regelgeving vormen de kaders, de overheid controleert. Meer niet. Daar komt bij: je kunt aan alle eisen voor brandveiligheid voldoen, maar dat wil niet zeggen dat je toekomst veilig is. Sommige bedrijven en instellingen zullen méér moeten doen dan

niet, voor zo'n bedrijf. Je ziet dan ook dat bijvoorbeeld banken op meerdere plekken hun data en systemen beheren en dat bepaalde archieven extra beveiligd worden. Verstandig, vind ik. Want je moet er toch niet aan denken dat al die gevoelige of kostbare data in rook opgaan. Een brand is relatief snel geblust, maar de werkelijke schade is in zo'n geval niet te overzien.' ■

David den Boer

is senior adviseur brandveiligheid en bouwfysica bij Peutz.